

Vastaus kirjalliseen kysymykseen teatterialan tukemisesta koronakriisin aikana

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Anna-Kaisa Ikosen /kok näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 184/2021 vp:

Miksi teatteriala jätetään ulos tapahtumatakuun piiristä,

millä tavoin hallitus aikoo tukea teatterialaa ja sen toimijoita ja

mihin mennessä hallituksen suunnitelma tapahtumien terveysturvallisesta järjestämisestä valmistuu?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Covid-19 -pandemia on heikentänyt taiteen ja kulttuurin piirissä toimivien yhteisöjen toimintaedellytyksiä nyt jo yli vuoden ajan. Pandemiasta johtuvat rajoitustoimet ovat vaikuttaneet erityisen voimakkaasti esittävän taiteen toimintayksikköjen kuten teattereiden toimintaan. Teatterit ovat olleet kokonaan tai osittain suljettuina yleisöltä vuoden 2020 maaliskuusta alkaen.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyrkinyt eri tavoin vähentämään koronan negatiivisia vaikutuksia taiteen ja kulttuurin aloille. Välineitä ovat olleet muun muassa lisärahoituksen esittäminen lisätalousarvioissa, tilannekuvan päivitys kyselyin sekä keväällä 2020 että alkuvuodesta 2021, pyöreän pöydän keskustelut alan järjestöjen ja muiden keskeisten toimijoiden kanssa, tiivistetty yhteistyö muiden ministeriöiden ja muun hallinnon kanssa, tietopyynnöt alan toimijoille jne. Lisäksi ministeriö on toimijoiden pyynnöstä myöntänyt jo myönnetyille valtionavustuksille käyttöajan pidennyksiä ja käyttötarkoitusten muutoksia.

Hallitus seuraa jatkuvasti koronatilanteen kehitystä ja sen vaikutuksia kulttuurin ja taiteen toimialoilla. Hallitus myös valmistautuu ja suunnittelee toiminnan rajoitusten purkamista ja palautumisvaihetta siten, että myös kulttuurin ja taiteen alojen toiminta voisi käynnistyä uudelleen mahdollisimman nopeasti ja mahdollisimman pienin vaurioin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa valmistellut ns. tapahtumatakuuta kesän 2021 taide- ja kulttuuritapahtumien järjestämisen mahdollistamiseksi. Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta tapahtumatakuuta koskevaksi lakiesitykseksi. Luonnoksen mukaan tapahtumatakuun piiriin voisivat päästä 1.6. – 30.9.2021 välisenä aikana järjestettävät, vähintään 200 hengen yleisötapahtumat. Tapahtuman järjestäjänä tulisi olla vakiintunut, ammattimainen tapahtumanjärjestäjä, jolla on pysyvä organisaatio tätä toimintaa varten. Tapahtumatakuu ei koskisi ympärivuotista tapahtumatoimintaa.

Lakiesityksen valmistelua on jatkettu ottaen huomioon saatu lausuntopalaute. Esitys pyritään antamaan eduskunnalle huhtikuun aikana osana kustannustuen neljättä hakukierrosta koskevaa hallituksen esitystä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö on koronapandemiasta aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseen taiteen ja kulttuurin toimialoilla kohdentanut lisärahoitusta vuoden 2020 lisätalousarvioissa yhteensä 110 miljoonaa euroa. Valtionosuutta saaville teattereille myönnettiin tulomenetysten kattamiseen ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen avustuksia kahdessa erässä yhteensä 19,7 miljoonaa euroa. Suomen Kansallisteatterille, ns. vapaan kentän ammattiteattereille ja muille alan toimijoille, jotka eivät perinteisesti ole saaneet tukea valtiolta, on myönnetty yhteensä noin 6,4 miljoonaa euroa. Näillä tuilla eli yhteensä noin 26 miljoonalla eurolla on pyritty turvaamaan teattereiden selviäminen tilanteessa, jossa kiinteät kulut pysyvät, mutta esitystoiminnan ollessa pysähdyksissä ja museoiden ollessa suljettuna yleisöltä kokonaan tai osittain, tuloja ei synny. Tuki ei voi korvata menetyksiä täysimääräisesti, mutta se mahdollistaa toimet, joilla teatterit, orkesterit ja museot voidaan avata yleisölle ja toimintaa käynnistää uudelleen heti, kun pandemiatilanne helpottaa. Taiteen edistämiskeskuksesta on lisäksi myönnetty ns. korona-apurahoja alan taiteilijoille ja toiminimille yhteensä noin 2,3 miljoonaa euroa. Vastaavalla tavalla on vuoden 2021 ensimmäisessä lisätalousarviossa varattu noin 15 miljoonaa euroa käytettäväksi taiteen ja kulttuurin freelancer-toimijoiden ja toiminimien korona-avustuksiin.

Koska pandemiasta aiheutuvia rajoituksia joudutaan edelleen jatkamaan ja parhaassakin tapauksessa rajoituksia voidaan hallitusti purkaa vasta myöhemmin keväällä, vaikutukset taiteen ja kulttuurin toimijoiden ja kulttuurilaitosten taloudelliseen tilanteeseen jatkuvat. Siksi opetus- ja kulttuuriministeriö pyrkii myös kuluvana vuonna turvaamaan toimijoiden mahdollisuuksia toimintansa ylläpitämiseen. Taiteen ja kulttuurin freelancer-toimijoiden korona-avustusten lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö on valmistelemassa uutta tukipakettia taiteen ja kulttuurin alan toimijoille. Lähtökohtana on edistää toiminnan jatkumista sekä rajoitusten voimassa ollessa, että toiminnan mahdollistamista joustavasti rajoitusten päätyttyä. Tavoitteena on myös tukea teattereiden edellytyksiä jatkaa taiteellista ja muuta luovaa työtä. Myös erilaiset kesäteatteritapahtumat vuoden 2020 tapaan olisi mahdollista sisällyttää tähän tukeen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama laajapohjainen työryhmä on myös laatinut esityksen, jossa esitetään ns. portaat yleisötilaisuuksien asteittaiseen avaamiseen covid-19 tautitilanteen parantuessa. Ehdotuksen mukaan rajoituksia purettaisiin kolmessa vaiheessa sen mukaan, mikä on epidemian vaihe ja tautitapausten ilmaantuvuusluku. Esitystä on hyödynnetty laadittaessa hallituksen ns. laajempaa exit-strategiaa.

Helsingissä 19.4.2021

Tiede- ja kulttuuriministeri Annika Saarikko